

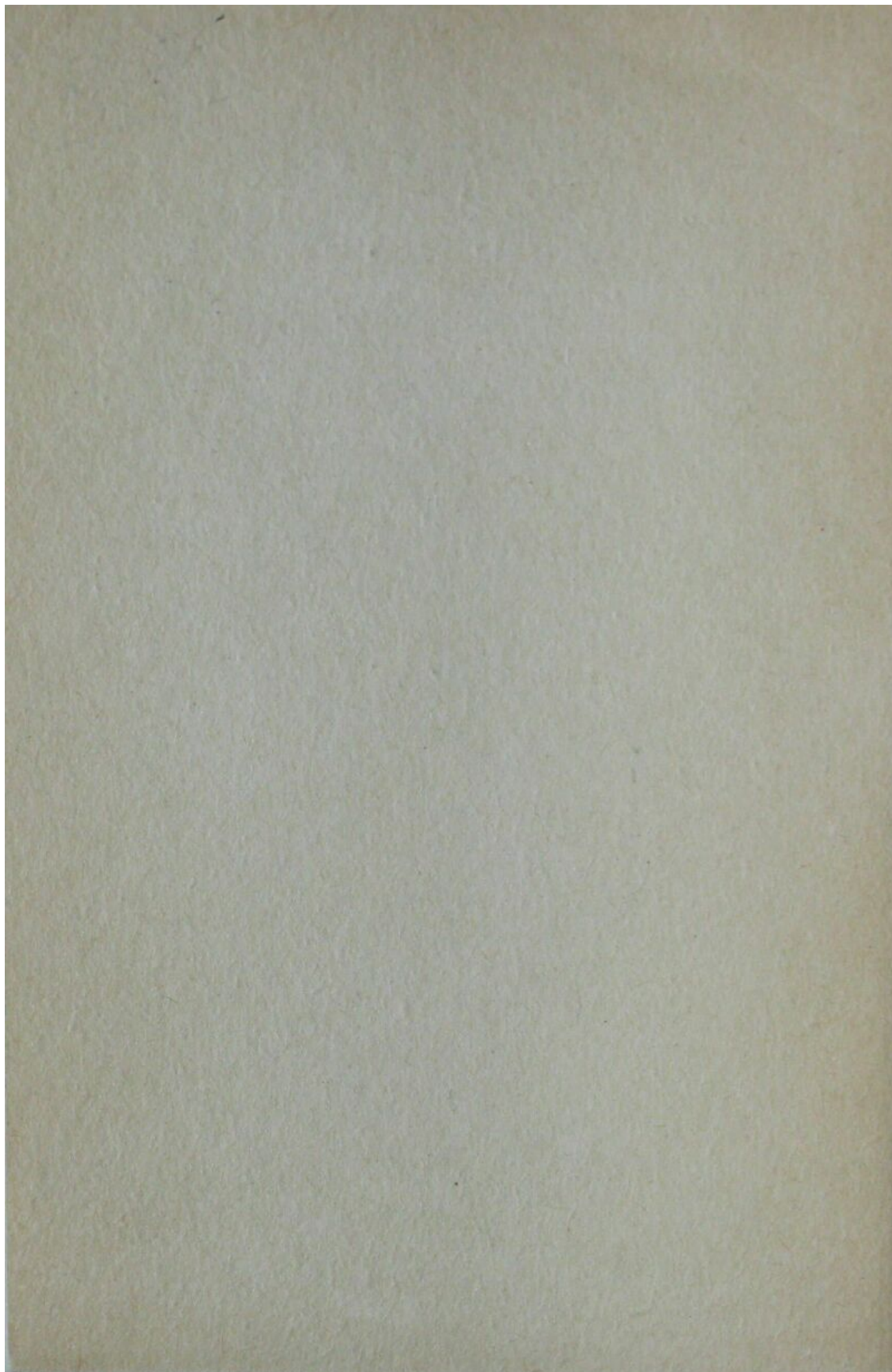
A.T.V.
2812.

CRISTAU DOCTRINA
AITA GASPAR ASTETEC
ERDARAZ ESCRIBITUA ETA ORAI
EUSCARAZ PUBLICATZEN DANA
CENBAIT GAUZA AUMENTATURIC
BAZTANGO VALLECO PARROCO BATEC
cristau fielea
instruccionearen deseyuz

BEARDEN LICENCIAREQUIN

IRUÑAN
J. GARCIAREN MOLDIZTEGUIAN
1919-en urtean

V
17

M. 9903
R. 4346

A.T.V.
2812

CRISTAU DOCTRINA

AITA GASPÀR ASTETEC

ERDARAZ ESGRIBITUA ETA ORAI

EUSCARAZ PUBLICATZEN DANA

CENBAIT GAUZA AUMENTATURIC

BAZTANGO VALLECO PARROCO BATEC

cristau fielea

instruccionearen deseyuz

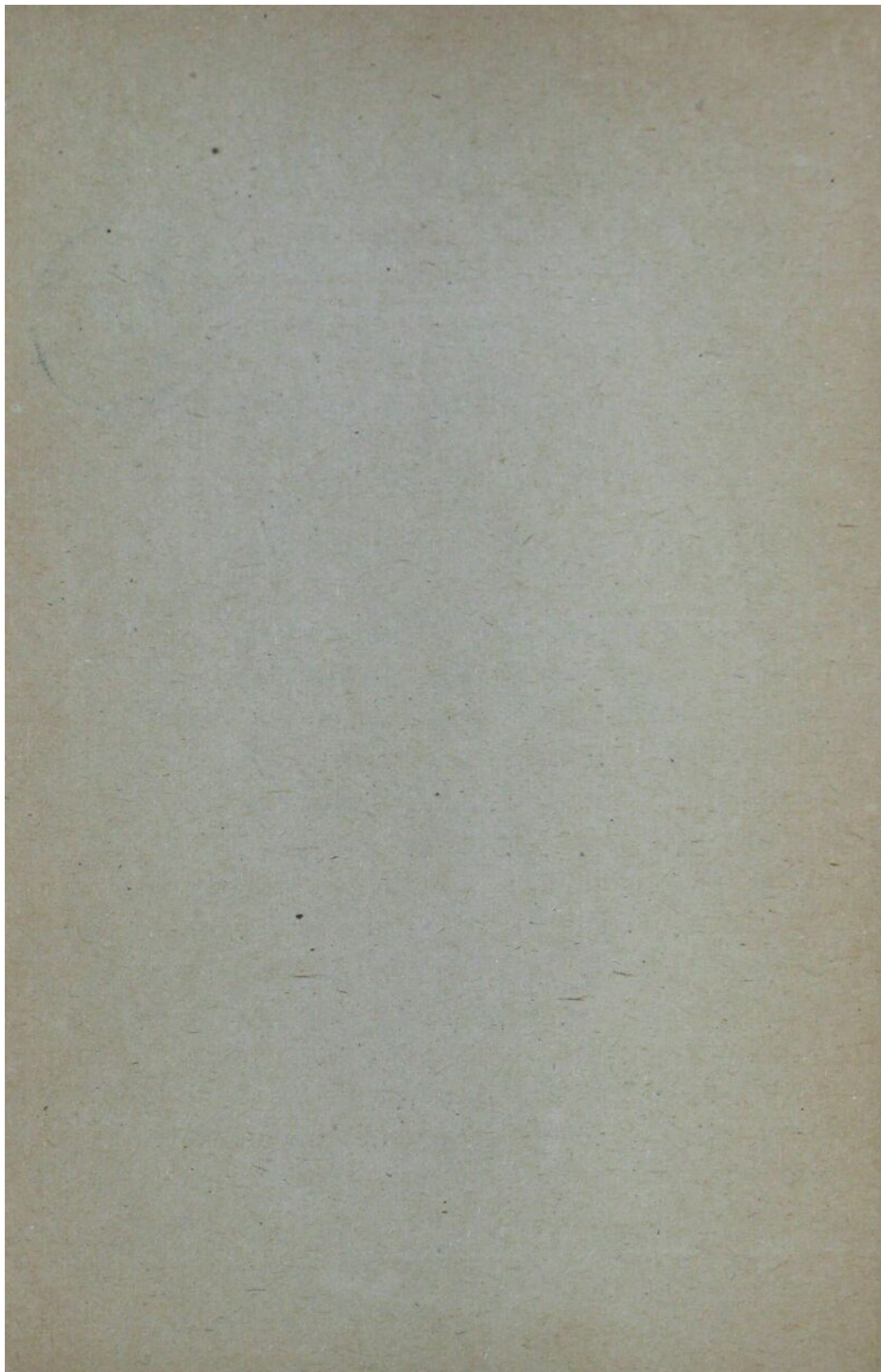

BEARDEN LICENCIAREQUIN

IRUÑAN

I. GARCIAREN MOLDIZTEGUIAN

1919 en urtean

NOS EL DOCTOR DON JOSE JIMENEZ,
Presbítero, Visitador de este Obispado,
con encargos de Provisor y Vicario ge-
neral de él, por el Excmo. e Ilmo. señor
D. Joaquín Javier Uriz y Lasaga, Obis-
po de Pamplona, Caballero gran Cruz,
— Prelado de la real y distinguida Orden
de Carlos III, del Consejo de S. M., etc.

Hacemos saber a los señores que las pre-
sentes vieren, que ante Nos se presentó un
manuscrito intitulado: «Cristau doctrina Aita
Gaspar Astetec erdaraz escribitua eta orai
euscaraz publicatzen dana cenbait gauza au-
mentaturic Baztango Valleco Parroco batec,
cristau fielea instruccionearen deseyuz», tra-
ducida del castellano al vascuence, sollicitan-
do nuestra licencia para la impresión; y ha-
biéndolo remitido al R. P. Fr. Esteban de
Vera, Guardián del convento de Capuchinos,
extramuros de esta ciudad, por su censura,
consta que la traducción al vascuence de la
doctrina del P. Astete está fielmente hecha,
y en las adiciones no encuentra cosa alguna
que se oponga a nuestra Santa Fe y buenas

costumbres. Por tanto, a lo que a Nos toca, concedemos licencia para la impresión del referido manuscrito, debiéndose poner al principio de cada ejemplar copia de esta nuestra licencia. En cuyo testimonio damos las presentes, firmadas de nuestra mano, selladas con el menor de las Armas de S. E. I. y refrendadas por el infrascrito Vicesecretario de Cámara, en la ciudad de Pamplona a cuatro de Febrero de mil ochocientos veinte y seis.—*Doctor D. José Jiménez.* — Por mandado de S. S., *D. Angelo Ozcoidi, vicesecretario.*

Por comisión del Real y Supremo Consejo de este Reino de Navarra, he leído con la debida atención este cuaderno, que contiene la traducción en idioma vascongado del Catecismo de Doctrina Cristiana que el P. Gaspar Astete compuso en lengua vulgar castellana, la cual traducción, hecha por un Párroco del Valle de Baztán, para mayor comodidad de sus feligreses, hallo que en todo está fiel y literal con el expresado Catecismo del P. Astete, sin más diferencia que la adición de algunas cuantas preguntas y res-

puestas muy oportunas y conformes a la más sana doctrina de la Teología Moral. Por tanto, y por no contener cosa alguna opuesta al dogma católico, buenas costumbres ni regalías de S. M. (que Dios guarde) entiendo que se puede conceder al referido Párroco la licencia que solicita para la impresión. Así lo siente, salvo el superior juicio del Real y Supremo Consejo. Pamplona, diez y ocho de Febrero de mil ochocientos veinte y seis.—*Fr. José de Jesús María, Trinitario descalzo.*

Certifico yo, el Secretario infrascrito, que por decreto proveído en este día por el Real y Supremo Consejo de este Reino se ha concedido la licencia solicitada para imprimir la obra que expresa la censura precedente. En certificación de lo cual firmé en Pamplona a veintiunc de Febrero de mil ochocientos veinte y seis.—*Faustino Ibáñez, Secretario.*

AVISUA BECATARI GUCIEI

Utzi becataria
Len baño len becatua,
Bai, eta ere ocasioa
Ceñetan zauden sartua.
Gaurco gaubean querta daiteque
Pensatu gabe zu iltzea,
Eta instante ortan berean,
Infernura erortzea.
eguizu Confesio on bat
Ongui disponituric,
Barcacioa escadiozozu
Yaunari, damuturic
Da zure bici gucia
Gracian bicitzea.
Eta Ceruco gloriara
Betico pasatzea.
Artaraco libro au,
Cuidadorequin leizazu
Eta eracusten duena,
Siñetsi, eta obrazazu.

Gurutze Sainduaren † señalea gatic, gure
† etsayeteric, libra gaitzatzu † gure Yauna,
eta Yaungoica. Aitaren eta Semearen † eta
Espiritu Sainduaren izenean. Amen.

— 7 —

AITA GUREA

Aita gurea, Ceruetan zaudena, santifica bedi zure izena, betor gure gana zure erreina, equin bedi zure borondatea Ceruan bezala lurrean ere. Eman diezaguzu egun gueren eguneroco oguia, barcadietzagutzu guri gueren zorrac, guc zor gaituztenei barcatzen dieztegun bezala, eta ezgaitzatzula utzi tentacioan erortzera, baicic libra gaitzatzu gaitzetic. Amen.

AVE MARIA

Ave Maria graziaz betea, Yauna da zurequin bedeicatua zu zara andre gucien artean, eta bedeicatua da zure sabeleco frutua Jesus. Santa Maria, Yaungoicoaren Ama, zuc otoiz eguizu gu becatarien gatic, orai, eta gure eriotzeco orduan. Amen.

CREDOA

Nic siñestuen dut Yaungoicoa Aita guriz poderosoaren baitan, Ceruaren, eta lurraren creatzalean, eta Jesu Cristo aren Seme bacar gure Yaunaren, baitan, cein concebitua izancen Espiritu Sainduaren obraz, eta graziaz: sortucen Virgiña Mariaren ganic, padecitu zuen Poncio Pilatosen manuaren azpian, crucificatu zuten, ill, eta ortzi zuten, yautsicen

— 8 —

Infernuetara, irugarren egunean biztucen illen artetic, igancen Ceruetara, eta dago yarriric, Yaungoico Aita guciz poderosoaren escuñeco aldean, andic etorri beardu illec, eta bicieci yusgatzera. Nic siñesten dut Espiritu Sainduaren baitan, Elitza Ama Saindu Catolicoa, Sainduen Comunioa, becatuen barcamentua, araguiaren biztea, bicitza seculacoa. Amen.

SALVEA

Yaungoicoac Salva zaitzala Erreguiña misericordiaren Ama, bicitza, dulzura eta gure esperanza. Yaungoicoac salva zaitzala, zure deyez gaude Evaren ume desterratuac, zu gana gaude suspiroz, sentimentuz, eta negarez negorrezco valle onetan. Era, bada, Señora, gure Abogada, itzultzitzu gure gana zure begui misericordioso orieci, eta destierro onen indocan eracutsi diezaguzu Jesus, zure sabeleco, frutua bedeicatua. ¡O clementisima! ¡O piadosa! ¡O dulce Virgiña María! Otoiz eguizu gu gatic, Yaungoicoaren Ama Santa, mereci dezagun alcanzatzea Jesu Cristoren promesac. Amen.

CONFESIO GENERALA

Nic becataria confesatzen natzayo Yaungoico guciz poderosoari, Bienaventuratu Ma-

ria beti Virgiñari, Bienaventuratu San Miguel Aingueruari; San Juan Bautistari, eta Apostolu Saindu San Pedro, eta San Pablori, Saindu guciei, eta zuri, nere Aita, Espirituala equin dudala becatu anitz pensamentuz itzez, eta obraz, nere culpaz, nere culpaz, nere culpa guciz andiaz. Orren gatic escatzen diot Bienaventuratu María beti Virgiñari, Bienaventuratu San Miguel Aingueruari, San Juan Bautistari, eta Apostolu Saindu San Pedro, eta San Pablori, Saindu guciei, eta zuri nere Aita Espirituala, otoiz equin dezazuela nitaz Yaungoico gure Yaunari.

ACTA CONTRICIOZCOA

Jesu Cristo nere Yauna, Yaungoico eta Guizon eguiazcoa, nere Creatzalea, nere Redentorea, eta nere Aita amorosoa, ceren zaren guciz ona, eta ceren maitatzen zaitudan gauza gucien gañetic, damu dut, Yauna, biotz gucitic, zu ofendituaz: artzen dut proposito firmea ez berriz beñere becatu eguiteco; confesatzeco, eta Confesoreac ematen dau den penitencia cumplitzeco, eta apartatzeco becatu eguiteco ocasio gucietaric. Ofrecitzen dazquizut, Yauna, nere bicia, obra eta trabajuac nere becatuen satisfaccionetan, eta dut confianza zure ontasun, eta misericordia neu-

—10—

rri gabecoan barcatuco daztazula nere becatuac zure odol precioso, Pasione eta eriotzearen merecimentuen gatic, eta emanen daztazula gracia emendatzeco, eta bicitzeco zure cerbitzu Sainduan eriotzerañocoan. Amen.

Yaungoicoaren legueco Manamenduac dire amar: lenbicico irurac Yaungoicoaren honracoac, eta bertze zazpiac lagun projimoaren provechucoac

Lenbicicoa: Yaungoicoa maitatzea gauza gucien gañetic.

Bigarrena: Vanoan yuramenturic ez eguitea.

Irugarrena: Besta egunac santificatzia.

Laugarrena: Aita eta ama honratzea.

Bortzgarrena: Nior ez iltzea.

Seigarrena: Lujuriazco becaturic ez eguitea.

Zazpigarrena: Ez ebastea.

Zorzigarrena: Falso testimonioric ez goratzea: ez eta ere guezurric erratea.

Bederatzigarrena: Lagun projimoaren emazteric ez deseatzia.

Amargarrena: Berceren ondasunac codiciatz ez deseatzia.

Amar Manamenduac encerratzen dire bitan: lenbicicoa, Yaungoicoa maitatzea gauza

- 11 -

gucien gañetic: bigarrena, gure lagun projimoac gueren buruac bezala. Amen.

Articulo Fedecoac dire amalau: lenbico zazpiac
Divinidade edo Yaungoicotasun Sainduarenac:
berze zazpiac Jesu Cristo gure Yauna Yaungoico,
eta Guizon eguiatzcoaren Humanidade edo
Guizontasun Sainduarenac

YAUNGOICOTASUNARENAC DIRE OC

Lenbicoa: Siñestea Yaungoico guciz poderoso batean.

Bigarrena: Siñestea Aita dela.

Irugarrena: Siñeste Semea dela.

Laugarrena: Siñestea Espiritu Saindua dela.

Bortzgarrena: Siñestea Creatzalea dela.

Seigarrena: Siñestea Salvatzalea dela.

Zazpigarrena: Siñestea Glorificatzalea dela.

JESU CRISTOREN GUIZONTASUN SAINDUARENAC DIRE OC

Lenbicoa: Siñestea Jesu Cristo gure Yauna guizontasunean izancela concebitua Espiritu Sainduaren obraz eta graciaz.

Bigarrena: Siñestea sortuzela Virgiña Mariaren ganic, guelditzen celaric Señora au Virgiña Semea sortu baño len, sortzean eta sortu, eta ondoan.

— 12 —

Irugarrena: Siñestea sufritu zuela Pasio-
nea eta eriotza gu becatariac salvatzea gatic.

Laugarrena: Siñestea yautsizela Infernue-
tara nun noiz etorricocen ateratzera beguira
zauden anima Sainduac.

Bortzgarrena: Siñestea irugarren egunean
illen artetic biztu zela.

Seigarrena: Siñestea iganzela Ceruetara,
eta dagola yarriric Yaungoico Aita guciz po-
derosoaren escuñeco aldean.

Zazpigarrena: Siñestea etorrico dela illen,
eta bicien yuzgatzera: onei ematera gloria,
ceren guardatu zituzten aren Manamentu
Sainduac, eta gaistoei betico pena, ceren ez
zituzten guardatu.

Cristau Doctrinaren declaracionea galde eguiñez
eta errespondituz

Galdetzen duc. ¿Cristaua zara?

Erresponditzen dut. Bai, Yauna, Yaungoi-
coaren graziaz.

G. Cristauaren icen ori ¿nondic duzu?
E. Jesu Cristo gure Yaunaren ganic.

G. ¿Cer erran naidu cristauac? *E.* Jesu
Cristoren guizona.

G. ¿Cer entenditzen duzu Jesu Cristoren
guizonaz? *E.* Jesu Cristoren fedea duen gui-

zona, batayoan errezibitu zuena, eta dagona obligatua aren cerbitzu saindura.

G. ¿Cein da cristauaren señalea? E. Gurutze Saindua.

G. ¿Cergatic? E. Cergatic baita Cristo gurucificatuaren figura; ceñetan redimitu quintuen.

G. Cenbat modutan usatzen du cristauac señale untaz? E. Bietan, Yauna.

G. ¿Cein dire? E. Ziñatzea eta santi-guatzea.

G. ¿Cer da ziñatzea? E. Escuñeco escuren beatz andiaz iru gurutze eguitea, lenbicoa copetan, bigarrena agoan, irugarrena bularretan, mintzatzen garelatic Yaungoico gure Yaunareguiñ.

G. ¿Ea nola? E. Gurutze Sainduaren † señalea gatic, gure † etsai etaric, libra gaitzatzu † gure Yauna, eta Yaungoicoa.

G. ¿Cergatic ziñatzen zara copetan? E. Yaungoicoac libra gaizan pensamentu gaisto etaric.

G. ¿Cergatic agoan? E. Yaungoicoac libra gaitzan itz gaisto etaric.

G. ¿Cergatic bularretan? E. Yaungoicoac libra gaitzan obra, eta deseyu gaisto etaric.

G. ¿Cer da santiguatzea? E. Escuñeco escuaren bi beatzez gurutze bat eguitea, copetatic bularretaraño, eta ezquerreco soñetic

escuñecoraño mintzatzen garelatic Trintate guciz Sainduarequin.

G. ¿Ea nola? E. Aitaren eta Semearen, † eta Espiritu Sainduaren izanean. Amen.

G. ¿Noiz usatu bear dugu señal ontaz? E. Obra on bat eguiten asten garen gucietan, edo aurkitzen garenean necesidade, tentacione, edo peligroan; particularqui goatzetic yeiquitzean, echetic ateratzean, Elizan sartzean, yatean eta goatzeracoan.

G. ¿Cergatic orren berce aldiz? E. Cergatic lecu, eta denbora gucietan gure etsayec tentatzen, eta perseguitzen gaituzte.

G. ¿Cer etsai dire oriec? E. Mundua, demonioa eta araguaia.

G. ¿Badu gurutzeac virtutea etsai orien contra? E. Bai, Yauna.

G. ¿Nondic du virtute ori? E. Ceren Jesu Cristoc garaitu zituen gurutzean bere erioztearequiñ.

G. Gurutzea adoratzean ¿nola erraten duzu? C. Adoratzen zaitut Cristo, eta bedecitzen zaitut ceren zure Gurutze Sainduarequiñ redimitu zinuen mundua.

CHISTAU DOCTRINAREN DIVISIONEA

Icusi dugu cristaua zarella cristauaren izena, eta señalean; erranzazu orai.

G. ¿Cenbat gauza dago cristaua obliga-

turic yaquitera adimentura allegatzen de-
nean? E. Lau gauza, Yauna.

G. ¿Cein dire? E. Yaquitea cer bear duen
siñetsi, cer escatu, cer obratu eta cer erreci-
bitu.

G. ¿Nola yaquiñen du cer bear duen si-
ñetsi? E. Daquizquiellaric Credo, edo Articu-
lo Fedecoac.

G. ¿Nola yaquiñen du cer bear duen es-
catu? E. Daquizquiellaric Aita gurea, eta Eli-
zaren berce oracioneac.

G. Nola yaquiñen du cer bear duen
obratu? E. Daquizquiellaric Yaungoicoaren le-
gueco Manamenduac, Eliza Ama Sanduare-
nac, eta Obra misericordiazcoac.

G. ¿Nola yaquiñen du cer bear duen
errecibitu? E. Daquizquiellaric Eliza Ama
Sainduaren Sacramentuac.

Cristau doctrinaren lenbico partea, ceñetan
explicatzen da Credo, edo Artículo Fedecoac

G. ¿Norc erran zuen Credo? E. Aposto-
luec, Yauna.

G. ¿Certaco? E. Guri fedeco gauzac era-
custeco.

G. ¿Eta zuc certaco erraten duzu? E.
Cristaua dugun fedea aitortzeco.

G. ¿Cer da fedea? E. Icusi ezduguna si-
ñestea.

G. ¿Icusi zinuen zúc Jesu Cristo sortzen?
E. Ez, Yauna.

G. ¿Icusi zinuen iltzen, edo Ceruetara
igaten? E. Ez, Yauna.

G. ¿Siñesten duzu? E. Bai, Yauna.

G. ¿Cergatic? E. Cergatic Yaungoicoac
ala eracutsi dio Eliza ama Sainduari eta Eliza
ama Sainduac guri.

G. ¿Cer gauza dire cristaua bezala ditu-
zunac? E. Eliza Ama Sainduac dituenac, eta
siñesten dituenac.

G. ¿Cer gauza dire zuc, eta Eliza Ama
Sainduac dituzuenac, eta siñesten dituzue-
nac? E. Artículo Fedecoac principalqui, Cre-
doan dauden bezala.

G. ¿Cer dire Artículo Fedecoac? E. Fe-
dearen misterio principalenac.

G. ¿Certaco dire Artículo Fedecoac? E.
Emateco noticia Yaungoico gure Yaunaz, eta
Jesu Cristo gure Redentoreaz.

G. ¿Nor da Yaungoico gure Yauna? E.
Da gauza bat erran, eta pensatu daitequen
baño gueyagocoa: Yaunt bat guriz ona, eta
poderosoa, yaquitasun gucia duena, justoa,
gauza gucien principio eta fiña.

G. ¿Trintate guciz Saindua nor da? E.
Da Yaungoicoa bera, Aita, eta Semea, eta
Espiritu Saindua, iru Persona distintac, eta
eguiazco Yaungoico bat baccarra.

G. ¿Aita Yaungoicoa da? E. Bai, Yauna.

—17—

G. ¿Semea Yaungoicoa da? E. Bai, Yauna.

G. Espiritu Saindua Yaungoicoa da? E. Bai, Yauna.

G. ¿Iru Yaungoico dire? E. Ez, Yauna, Yaungoico eguiazco bat baicic.

G. ¿Aita Semea da? E. Ez, Yauna.

G. ¿Espiritu Saindua, Aita edo Semea da? E. Ez, Yauna.

G. ¿Cergatic? E. Cergatic personac distintoac dire eguiazco Yaungoico bat izanagatic.

G. Nola da Yaungoicoa guciz Poderoso? E. Cergatic bere poderearequiñ eguiten du nai duen gucia.

G. Nola da Creatzalea? E. Cergatic deusecetic eguin cituen gauza guciac.

G. Nola de Salvaizalea? E. Cergatic ematen du gracia, eta barcatzen ditu becatuac.

G. ¿Nola da Yaungoicoa Glorificatzalea? E. Cergatic ematen du gloria aren gracion irauten duenari.

G. ¿Badu Yaungoicoac gorputzaren figuraric guc bezala? E. Yaungoicotasunean ez Yauna, ceren den Espiritu purua, baño bai Guizontasunean.

G. Iru Persona divinoetaric ¿ceiñ eguinen Guizon? E. Bigarrena, ceiñ baita Semea.

G. Aita eguinen Guizon? E. Ez, Yauna.

G. ¿Espiritu Saindua eguin cen Guizon?
E. Ez, Yauna.

G. ¿Cein bada? E. Semea bacarric,
Yauna.

G. *¿Nun eguin cen Guizon? E. *Maria
Santisimaren entraña garbietan.

G. *¿Noren obratz? E. *Espiritu Saindua-
ren obratz eta graciaz.

G. *¿Nola izan cen obra ura? E. *Espiri-
tu Sainduac Maria Santisimaren entraña gar-
bietaco odolarequiñ formatuzuen gorpuz bat,
ez deusetaric eguin zuen anima bat, anima
eta gorpuz elcarrequiñ unituric Trintateco bi-
garren Persona, artu cituen bere gana, eta
an artaraño Yaungoicoa cena guelditu cen
Yaungoico eta guizon eguiatzcoa * cein dei-
tzenda Jesu Cristo.

G. Beraz ¿nor da Jesu Cristo? E. Da
Yaungoico biciaren Semea, guizon eguin ce-
na gu redimitzeagatic, eta bere ejempluare-
quin nola bici eracusteagatic.

G. *Jesu Cristoc badu Aitaric? E. *Yaun-
goicotasunean bai Yauna cein baita Aita
Eternoa Trintateco lenbico Persona; guizon-
tasunean ez Yauna.

G. *¿Eta gueyagocoa da Aita Semea ba-
ño? E. *Ez, Yauna; baicic berdin dire Aita,
Semea, eta Espiritu Saindua, bada irurac
Yaungoico bat bacarra dire.

-19 -

G. *¿Badu Jesu Cristoc Amaric? E. *Yaungoicotasunean ez, Yauna, baño bai guizontasunean cein baita Maria Santisima.

G. *¿Nor dago Jesu Cristo? E. *Yaungoicotasunean lecu qucietan: guizontasunean ceruan eta aldareco Sacramento Sainduan.

G. ¿Cer erran nai du Jesusec? E. Salva-tzalea.

G. ¿Certaric salvatu quintuen? E. Gure becatuetaric eta demonioaren menetic.

G. ¿Cer erran nai du Cristo? E. Ungitua.

G. ¿Certaz izan cen ungitua? E. Espiritu Sainduaren doayez eta graciaz.

G. Jesu Cristo gure Yauna ¿nola izan cen concebitua eta sortucen Ama Virgñaren ganic? E. Berceac ez bezala Yaungoicaren milagro.

G. ¿Eta aren Ama beti bizi izan cen Virgñña? E. Bai, Yauna.

G. *Non iltzen Jesu Cristo? E. Gurutzean itzez yosiric.

G. ¿Cergatic nai izanzuen ill Gurutzean? E. Gu becatutic, eta Infernutic, libratzeagatic.

G. *¿Non guelditu cen aren gorputza? E. *Gurutzean, Yauna.

G. *Eta ¿aren anima? E. Yautsi cen Infernuetara.

G. *Cer entenditzen duzu Infernuaz ceñetara yautsicen Jesu Cristo gure Yauna ill

eta ondoan? E. Ez condenatuen lecura, baicic Limbora, ceñetan aurquitzen ciren yustuac.

G. ¿Nola yautsi cen? E. Yaungoicotasunarequiñ unituric.

G. Eta aren gorputza ¿nola guelditu cen? E. Yaungoicotasunarequiñ berarequiñ unituric.

G. ¿Nola igan cen Ceruetara? E. Bere virtutez.

G. ¿Cer erran nai du «an dagola yarriric Aita Eternoaren escuñeco aldean»? E. Yaungoicotasunean baduela arec aiña glória, eta guizontasunean berce guciec baño gueyago.

G. Noiz etorrico da biciac eta illac yuzgatzerá? E. *Azquen juicioso egunean, *mundua acabatzean.

G. Eta ¿jorduan illac biztu bear dute? E. Bai, Yauna, izan cituzten anima eta gorputzequiñ.

G. *¿Cer siñesten duzu erratean: Siñesten dut Espiritu Sainduaren baitan? E. Trinitateco irugarren Persona dela Espiritu Saindua, Yaungoico bat Aita, eta Semearequiñ.

G. ¿Cer siñesten duzu erratean: Siñesten dut Saindúen Comunioa? E. Crisctau fiel guciec dutela parte elcarren obra oneian, ceren guciec eguiten dute gorpuz bat, cein baita Eliza.

G. Cer da Eliza? E. Da cristau fiel gucien

unionea, ceñen burua da Aita Saindua Erromacoa.

G. ¿Nor da Aita Saindua Erromacoa? E. Da Jesu Cristoren Vicarioa lurrean, ceñi gucioc gaude obligatuac obeditzera.

G. *Cer erran nai du becatuen barca-mendua? E. Badirela erremedioac gure becatuac barcatzeco.

G. *Cer erran nai du bicitza seculacoa. E. Bici onen ondoan izanen dela berce bici bat beñere acabatuco ezdena, onentzat Ceruan, eta gaistoenzat Infernuan.

G. Credo eta Articuloez landara ¿siñesten duzu berce gauzaric? E. Bay, Jauna, Escritura Sainduan dagona, eta Yaungoicoac bere Elizari eracutsi duen gucia.

G. ¿Cer gauza dire oriec? E. Ez neri galde aguiñ, ceren naicen ignorantea: Eliza Ama Sainduac baditu doctoreac, errespondiizen daquitenac.

M. Ongui erran duzu Elizaco doctorei tocaten zayola, eta ez zuri contu ematea Fedeco gauza guciez. Asqui da zuretzat Artículo Fedecoac ematea Credoan dauden bezala.

Cristau doctrinaren bigarren partea, ceñetan
explicatzen da cer bear dugun escatu, eta Eliza
Ama Sainduaren oracioneac

Icusi dugu nola daquizun cer bear duzun
siñetsi, cein baita lenbico gauza: pasagai-
tecen bigarrenera cein baita yaquitea cer
bear dan escatu. Erran zazu.

G. ¿Norc erran zuen Aita gurea? E. Je-
su Cristoc, Yauna.

G. ¿Certaco? E. Guri otoiz eguiten era-
custeco.

G. ¿Cer da otoiz eguitea? E. Yaungoi-
coari biotza goratzea, eta favoreac escatzea.

G. Aita gurea erratean ¿norequiñ min-
tzatzen zara? E. Yaungoico gure Yaunäre-
quiñ.

C. ¿Non dago Yaungoico gure Yauna?
E. Lecu gucietan; particularqui Ceruan eta
aldareco Sacramentu Sainduan.

G. ¿Cein da oracionetan oberena? E. Ai-
ta gurea, Yauna.

G. ¿Cergatic? E. Cergatic erran zuen Je-
su Cristoc berac Apostoluec escaturic.

G. ¿Cergatic gueyago? E. Cergatic di-
tuen zazpi petizione caridadean fundatuac.

G. ¿Cein dire? E. Lebincicoa santificabe-
di zure icena.

G. ¿Cer estaczen duzu petizione ortan?

— 23 —

E. Yaungoicoaren icena izan dayela zagutua eta honratua mundu gucian.

G. ¿Cein da bigarrena? E. Betor gure gana zure erreinua.

G. ¿Cer escatzen duzu petizione ortan? E. Yaungoicoac erreina dezala gure animetan, émen lurrean graziaz, eta guero eman diezagula bere gloria.

G. ¿Cein da irugarrena? E. Eguin bedi zure borondatea Ceruan bezala lurrean ere.

G. ¿Cer escatzen duzu petizione ortan? E. Eguin dezagula Yaungoicoaren borondatea lurrean gaudenac, Ceruan bienaventuratuac eguiten duten bezala.

G. ¿Cein da laugarrena? E. Eman diezaguzu egun guren eguneroco oguia.

G. ¿Cer escatzen duzu petizione ortan? E. Eman diezagula Yaungoicoac conveniden sustentua gorputzeraco, gracia espiritualac eta sacramentuac animaraco.

G. ¿Cein da bortzgarrena? E. Barca diezagutzu guri gueren zorrac, guc zor gaituz tenei barcatzen dieztegun bezala.

G. ¿Cer escatzen duzu petizione ortan? E. Yaungoicoac barca diezagula guri gueren becatuac, guc gueren gaizquieguillei barcatzen dieztegun bezala.

G. ¿Cein da seigarrena? E. Ez gaitzatzula utzi tentacioan erortzer?

G. ¿Cer escatzen duzu petizione ortan?
E. Yaungoicoac ez gaitzala utzi erortzera, ez eta consentincera pensamentu eta tentacione gaistoetan, ceñequin demonioac eroriraci naigaitu becatuan.

G. ¿Cein da zazpigarrena? E. Baicic libra gaitzatzu gaitzetic.

G. ¿Cer escatzen duzu petizione ortan?
E. Yaungoicoac libra gaitzala animaco, eta gorputzeco gaitz eta peligro gucietaric.

G. ¿Cergatic erraten duzu lenic «Aita gu-rea Ceruetan zaudena»? E. Yaungoicoari biotza goratzeco eta escatzeco humildade eta confianzarequin.

G. ¿Cer erran nai du «Amen» erraten duzun azquen itzac? E. Ala izan dayela.

G. ¿Cer oracione arraten diozu principalqui Maria Santisimari? E. Ave Maria eta Salvea.

G. ¿Norc erran zuen Ave Maria? E. San Gabriel Ainguiruac Ama Virgñaren salutzera etorri cenean.

G. ¿Norc erran zuen Salvea? E. Eliza Ama Sainduac dauca errecibitua.

G. ¿Ceraico? E. Maria Santisimari favoreac escatzeco.

G. Ave Maria, edo Salvea erratean ¿norequin mintzatzen zara? E. Maria Santisima Virgñarequiñ.

G. Maria Santisima Virgña ¿nor da? E.

Da Señora bat virtutez betea, Yaungoicoaren Ama eta Ceruen dagona.

G. Eta aldarean dagona ¿nor da? E. Da Ceruan dagonaren imagiña esta semejanza bat.

G. Certaco dago aldarean? E. Ura icustean oroiga tecen Ceruan dagonaz, eta cerenden aren imagiña eta semejanza eguin diza-gun reverencia.

M. Au bera eguin bear duzu gañeraco Sainduen imagiñequin.

G. Eguin bear dugu oracionea Ainguruei eta Sainduei? E. Bai, Yauna, gure bitartecoei bezala.

G. Cer gauza dire Ainguiruac? E. Dire Espiritu bienaventuratuac Yaungoicoac gozatzzen Ceruan daudenac.

G. Certaco creatu zituen Yaungoicoac? E. Eternidade gucian alabatu eta bedeicatu dezaten.

G. Certaco gueyago? E. Aren Ministroac bezala goberna dezaten Eliza eta guardatu guizonac.

G. Beraz baduzu zuc Aingueru guardacoa? E. Bai, Yauna, eta bacoachac badu berea.

M. Bada izan diezazu devocio andia, eta ari encomenda zaite egunero.

Cristau doctrinaren irugarren partea ceñetan
explicatzen da cer bearden obratu

Icusi dugu cer bear duzun siñetsi, eta es-
catu: icusi dezagun orai cer bear duzun
obratu.

G. Cein da Yaungoicoaren legueco len-
bico Manamendua? E. Yaungoicoa maita-
tzea gauza gucien gañetic.

G. Norc maitatzen du Yaungoicoa? E.
Aren manamenduac guardatzen dituenac.

G. Cer da Yaungoicoa maitatzea gauza
gucien gañetic? E. Nayago izatea gauza gu-
ciac galdu, Yaungoicoa ofenditu baño.

G. Certara gueyago obligatzen gaitu Ma-
namendu onec? E. Adoratzera Yaungoicoa
bacarric, gorputzeco eta animaco reverencia
guciarequin, siñetsi; eta esperatzen dugula-
ric aren baitan fede biciarequin.

G. Norc eguiten du becatua Manamen-
du onen contra? E. Idolo edo yaungoico fal-
soac adoratzen dituenac, edo auen baitan si-
ñesten duenac.

G. Norc gueyago? E. Agüerotan siñes-
ten duenac, edo supersticione, hechiceria,
edo sorquiquieretaz baliatzen denac.

G. *Norc eguiten du becatu Fedearen
contra? E. *Gure Fede Sainduaren misterioac

ucatzén, edo dudatzén dituenac; edo bere faltaz icastén ez dituenac.

G. Norc esperanzaren contra? E. *Yaungoicoaren baitan bear duén confianza galtzen duenac.

G. Cein da bigarrena? E. Vanoan yuramenturic ez eguitea.

G. Norc eguiten du yuramentua vanoan? E. Yuramentua eguiten duenac eguia gabe, justicia gabe eta necesidaderic gabe.

G. Eta becatua da yuramentua vanoan eguitea creaturen gatic? E. Bai, Yauna, cergatic creaturetan yuramentua eguiten zayo Creadoreari.

G. *Cer becatu da yuramentua eguitea guezurraren gañean? E. *Mortala, Yauna.

G. *Norc eguiten du yuramentua justicia gabe? E. *Gauza gaistoaren gañean eguiten duenac.

G. *Cer becatu da yuramentua eguitea necesidaderic gabe? E. *Berez veniala, Yauna.

G. Vanoan yuramenturic ez eguiteco ¿cer erremedio aurkitzen da? E. Acostumbratzea ez, edo bai erratera, Jesu Cristoc eracusten duen bezala.

G. Cein da irugarrena? E. Besta egunac santificatzea.

G. Norc santificatzen ditu besta egunac?

E. Meza osoa enzuten duenac, eta necesida-
deric gabe trabajatzen ez duenac.

G. Cein da laugarrena? E. Aita eta ama
honratzea.

G. Norc honratzen ditu aita eta ama?
E. Obeditzen, socorritzen eta errespetatzen
dituenac.

G. *Noiz faltatzen du umeac obediencia-
ra? E. *Bere guratsoac ez seguituz gaizqui
dabillan gucietan.

G. *Noiz faltatzen du errespeta? E.
*Gaizqui mintzatzen zayon gucietan, begui-
ratze gaisto, edo desafio eguiten dionean.

G. *Noiz faltatzen du amoriora? E. *Des-
preciatzen duen gucietan, eta dezaquelaric
socorriten ez badu bere necesidadetan.

G. Norc berce ric entenditzen dire gurat-
soen izenean? E. Gueyagocoac direnac, eda-
de, dignidade eta gobernuan.

G. *Eta cein dire guratsoen obligacio-
neac beren umearequin? E. *Gauza onac are-
cusea, correxitzea, exemplu onac ematea,
eta beren denboran oficioa, edo estadia.

G. Cein da bortzgarrena? E. Nior ez
ilizea, ez obraz, ez eta deseyuz ere.

G. *Norc eguiten du becatua Maname-
dun onen contra? E. *Odioan bici denac, eta
etsavari barcatzen ez dionac.

G. *Norc gueyago? E. *Alegratzen de-

nau berceren gaitzac edo penatu bergeren onaz.

G. Cein da seigarrena? E. Luxuriazgo becaturic ez eguitea.

G. Cer manatzen zaigu Manamendu ontan? E. Izan gaitecilla garbiac eta castoac pensamentu, itzez eta obretan.

G. Cein da zazpigarrena? E. Ez ebastea.

G. Cer manatzen zaigu Manamendu ontan? E. Ez quentzea, ez iduquitzea, ez eta ere nai izatea berceren gauza yabearen borondatearen contra.

G. *Cer gueyago manatzen zaigu Manamendu ontan? E. Berceren ondasunetan calteriz ez eguitea, ez eta ere artaraco consejuric ematea.

G. . *Certara dago obligatua Manamendu ontan faltatzen duena? E. *Itzultzer a yabeari ebatsi duen gauza, eta pagatzera eguin dition calteac.

G. *Eta ezbadezaque pagatu edo itzuli ¿certara dago obligatua? E. *Eguitera eguiñal gucia.

G. Cein da zarzigarrena? E. Falso testimonioric ez goratzea, ez eta ere guezurric erratea.

G. Cer manatzen zaigu Manamendu ontan? E. Ez arinqui lagun proximoaz gaizqui yuzgatzea, ez erratea, ez eta ere aditza aren faltac.

G. Norc eguiten du becatua Manamendu onen contra? E. Motivo andiric gabe gaizqui yuzgatzen duenac: fama quetzen duenac; secretua aguertzen, edo quezurra erraten duenac.

G. *Norc queyago? E. *Berceren falta, edo flaqueza secretuan daudenac gustoarequin aditzen dituenac.

G. *Certara dago obligatua faltatzen duena? E. *Itzultzerá lagun proximoari quendu dion honra edo fama.

G. Cer debecatzen zaigu bederatzi eta amargarren Manamentuetan? E. Deshonestidade eta ondasunen deseyu gaistoac.

Eliza Ama Sainduaren Manamenduac dire bortz

Lenbicicoa: Igandetan, eta berce besta egunetan meza osoa entzutea.

Bigarrena: Urtean bein bedare confesatzea, edo lenago eriotzeco peligroan aurkitzen bada, edo comecatu bear badu.

Irugarrena: Bazco garizumacoetan comecatzea.

Laugarrena: Eliza Ama Saindua mantzen duenean barutzea.

Bortzgarrena: Yaungoicoaren Elizari amarrenac, eta primiciac pagatzea.

G. Certaco dire Manamendu auec? E. Yaungoicoaren leguecoac obequi guarda-tzeco.

G. *Nor daude obligatuac igandetan, eta berce besta egunetan Meza osca enzutera? E. *Adimentura allegatu diren Cristabac impedimenturic ez duten gucietan.

G. *Nola enzun bear du Meza? E. *Atencione eta devocionearequin.

G. Cer equin daiteque artaraco Mezaco denboran? E. *Consideratu Jesu Cristoren Pasione Sainduan, edo bercela empleatu erre-zuan, edo liburu saindua bat leitzen.

G. *Becatu eguiten du Meza galtzeco peligroan bere borcndatez yartzen denac? E. *Bai, Yauna, naiz enzunic ere.

G. Nor daude obligatuac urtean bein beadare, eta berce erran diren denboretan confesatzera? E. *Adimentura allegatu diren cristau guciac.

G. *Eta nor daude obligatuac Bazcotan comecatzera? E. *Adimentura allegatu diren Cristabac berac: baño noiz asi bear duten comecatzen, uztenda Farroco Yaunaren cuidadora.

G. *Gaizqui confesatzen edo comecatzen denac, cumplitzen du Manamendu oquin? E. *Ez, Yauna: baicic eguiten du becatu gueyago, eta guelditzen da obligatua len baño len ongui cunplitzera.

— 32 —

G. *Nor obligatzen du barutzeco Manamenduac? E. *Oguei eta bat urte bete dituzten cristau guciac.

G. *Cer becatu eguiten du eguiazco motivoric gabe barutzen ezdenac? E. *Mortala, faltatzen duen gucietan.

G. *Nola equin bear dire amarrenac eta primiciac? E. *Oso eta zucen acostumbratzen den moduan.

G. *Cer eguiten du amarrena eta primicietan faltatzen duenac? E. *Ebasten dio Eliza Ama Sainduari, eta obligatua guelditzen da pagatzera.

Obra misericordiazcoac dire amalau: zazpi espiritualac, edo enimaren partecoac, et berce zazpi corporalac, edo gorputzaren partecoac

ZAZPI ESPIRITUALAC DIRE OC

Lenbicicoa: Ez daquienari eracustea.

Bigarrena: Bear duenari conseju ona ematea.

Irugarrena: Uts eguiten duenari corregitzea.

Laugarrena: Injuriac barcatzea.

Bortzgarrena: Tristea consolatzea.

Seigarrena: Lagun proximoaren faltac, eta flaquezac, paciencien sufritzea.

Zazpigarrena: Ilez, eta biciez Yaungoicorari otoiz eguitea.

- 33 -

ZAZPI CORPORALAC DIRE OC

Lenbicicoa: Eriac visitatzea.

Bigarrena: Goseac dagonari yatera ematea.

Irugarrena: Egarriac dagonari edatera ematea.

Laugarrena: Cautivoac libratzea.

Bortzgarrena: Bilusiak bestitzea.

Seigarrena: Non bildu ezduenari ostatua ematea

Zazpigarrena: Illac enterratzea.

G. Cergatic deitzen dire Obra misericordiazcoac? E. Cergatic ez diren zor justiciaren virtutez.

G. Noiz dire obligationezcoac? E. Guizon juiciosoen ustez necesidade andia direlaric.

Cristau doctrinaren laugarren partea; ceñetan explicatzen dire errecibitu bear diren Sacramentuac

Icusi dugu cer bearden siñetsi, escatu, eta obratu; icusi dezagun orai cer bear den errecibitu.

G. Erran zazu Eliza Ama Sainduaren Sacramentuac? E. Eliza Ama Sainduaren Sacramentuac dire zazpi: lenbicico bortzac necesi-

dadezcoac, obra edo deseyuz errecibitu bear direnac ceñec gabe ez daiteque salbatu uzten badire desprecioz: herce biac dire borondatezcoac.

Lenbicicoa: Batayoa.

Bigarrena: Confirmacionea.

Irugarrena: Confesionea.

Laugarrena: Comunionea.

Bortzgarrena: Oliadura.

Seigarrena: Ordena.

Zazpigarrena: Matrimonioa.

G. Cer dire Sacramentuac? E. Dire señaie batzuec Jesu Cristo gure Yaunac paratuac, eta guri emateco bere gracia eta virtuteac.

G. Cer da gracia? E. Da Yaungoicozco izate bat, eguiten duena guizona Yaungoicoaren semea, eta Ceruco herederoa.

G. Cer virtute ematen dituzte Sacramentuac graciarequin batean? E. Principalqui iuteologalac eta divinoac.

G. Cein dire? E. Fedea, Esperanza eta Caridadea.

G. Cer da Fedea? E. Icusi ez duguna siñestea, ceren Yaungoicoac eracutsi duen.

G. Cer da Esperanza? E. Esperatzea Ceruco gloria Yaungoicoaren graziaz, gure obra onequin batean.

G. Cer da Caridadea? E. Maitatzea Yaungoicoa gauza gucien gañetic, eta gure lagun proximoac gueren buruac bezala, equin izaten garelaric ec gurequin izatea nai dugun bezala.

G. Certaco da Batayoco Sacramentua? E. Quentzeco becatu originala, edo berce edoceiñ becatu arquitzen dena batayatzen denaren baitan.

G. Cer da becatu originala? E. Da gucioc dacarguna gure lenbico guratso Adan eta Evaren ganic.

G. *Batayatu dezaque edoceñec necesidade orduan? E. Bai, Yauna, eta artara dago obligatua.

G. *Nola batayatuco du? E. Botaco du ura aurraren buru gañera, erraten duelaric denbora berean batayatzeco intencionearequin:—*Nic batayatzen zaitut Aitaren, eta Semearen, eta Espiritu Sainduaren izenean. Amen.* Burura ezbadetzaque botaco du ura gorputzeco alduen lecura erratenduelaric denbora berean batayatzeco intencionearequin. Capaz bazera:—*Nic batayatzen zaitut Aitaren, eta Semearen, eta Espiritu Sainduaren izenean. Amen.*

G. *Ez badu buruan batayatu, baicic alduen lecu, ¿berriro equin bear du buruan? E. *Bai, Yauna, erraten duelaric ura botatzean. Ezbazara batayatua:—*Nic batayatzen*

zaitut Aitaren, eta Semearen, eta Espiritu Sainduaren izenean. Amen.

G. *Eta ezin zagutu badu aurraren ichurric baduen, edo bidden, ¿batayatu bear du? E. *Bai, Yauna, modu berean, erraten duelaric. Capaz bazera:—Nic batayatzen zaitut Aitaren, eta Semearen, eta Espiritu Sainduaren izenean. Amen.

G. Certaco da Confirmacioco Sacramentua? E. Da confirmatzeco eta sendotzeco batayoaan errebitu guinuen fedean.

G. Certaco da Confesioneco Sacramentua? E. Batayatuz gueroz egin diren becatuac barcatzeco.

G. Cer becatu dire orieci? E. Mortalac eta venialac.

G. Cer da becatu mortala? E. Da erratea, eguitea, pensatzea edo deseatzeta Yaungoicoaren legearen contra gauza andian.

G. Cergatic deitzen da mortala? S. Cergatic eguiten duenaren anima, iltzen du * Yaungoicoaren ganaco.*

G. Cer erran nai duzu orrequin? E. *Becatu mortalen medioz galtzen duela animac Yaungoicoaren gracia, eta Ceruraco derechoa.

G. Cer parte ditu Confesioneco Sacramentuac quentzeco becatu mortala? E. Iru, Yauna.

G. Cein dire? E. Biotzeco urriquimen-

dua, agozco confesionea eta obrazco satisfaccionea.

G. Becatu mortalean erortzen denac ¿confesatu bear du bereala becatua barcatze-coz? E. Ongui litzaque, baño ez da obligacioric.

G. Cer equin bear du bada? E. Bear du izan bere becatuez equiazco dolorea, enmendatzeco proposituarequin, eta confesatzeco Eliza Ama Sainduac manatzen duen denboran.

G. Cer da becatu veniala? E. *Da erratea, equitea, pensatzea edo deseatzeta Yaungoicoaren lequearen contra gauza chiquian, * eta becatu mortaleraco disposicionea.

G. Cergatic deitzen da veniala? E. Cergatic artan errazqui erortzen da cristaua, eta errazqui barcatzen zayo.

G. Cenbat gauzaz barcatzen zayo? E. Bederatziez, Yauna.

G. Cein dire? E. Lenbiciccoa: Meza entzuteaz. Bigarrena: Comecatzeaz. Irugarrena: Ni becatoria errateaz. Laugarrena: Obispoaren bendicioneaz. Bortzgarrena: Ur bedecatuaz. Seigarrena: Ogui bedecatuaz. Zazpigarrena: Aita gurea errateaz. Zorzigarrena: Predicua aitzeaz. Bederatzigarrena: Pechoac yotzeaz escatzen diolaric Yaungoicoari barca-mendua.

G. Certaco da Comunioco Sacramentua?
E. Beardan disposicionarequin errecibitzen dugularic, izan dayen gure animen sustentu espirituala, eta aumenta dezan gracia.

G. Cer errecibitzen duzu Comunioco Sacramentu Sainduain? E. Jesu. Cristo gure Yau-na, Yaungoico eta Guizon eguiazcoa, Aldare-co Sacramentu Sainduan eguiazqui dagona.

G. Certaco da Oliaduraco Sacramentua?
E. Iru gauzetaco.

G. Cein dire? E. *Lenbicicoa*: Becatuaren mancha eta señaleac quentzeco. *Bigarrena*: Animari emateco indarra demonioaren tentacioneac garaitzeco. *Irugarrena*: Conveni bada gorputzari osasuna emateco.

G. Certaco da Ordenaco Sacramentua?
E. Ordenatzeco, eta consagratzeco Elizaco ministro dignoac, * izan daitecen Elizari serbitzeco, eta Sacramentuac emateco.*

G. Certaco de Matrimonioco Sacramentua? E^o Ezcontzeco, eta ezconduei gracia emateco, ceñequin bici daitecen baquean, eta unionean, eta umeac acidetzaten Ceruraco.

* ALDARECO SACRAMENTU GUCIZ SAINDUAREN EXPLICACIONEA

*G. Cer dago Hostian? E. Sacerdoteac consagracioco itzac erran baño len, oguia, Yaunna: Sacerdoteac consagracioco itzac

erranez queroz, Jesu Cristoren gorpuz. precioso.

G. Badago Hostia consagratuan Jesu Cristoren gorputza bezala odola ere? E. Bai, Yauna: an dago odola, eta anima, bai eta iru Persona divinoac.

G. Cer dago Calizan? E. Sacerdoteac consagracioco itzac erran baño len, ardo chorta bat ur tanta batequin: Sacerdoteac consagracioco itzac erranez queroz, Jesu Cristoren odol precioso.

G. Badago caliza consagratuan Jesu Cristoren odola bezala gorputza ere? E. Bai, Yauna: an dago gorputza, eta anima, bai eta iru Persona divinoac.

G. Hostia consagratuan ¿guelditzen da oguiric? E. Ez, Yauna.

G. Caliza consagratuan ¿guelditzen da ardoric? E. Ez, Yauna.

G. Cergatic? E. Cergatic oguia eta ardoa convertitzen dire Jesu Cristoren gorputz eta odol preciosoan.

G. Cer guelditzen dire daba? E. Accidenteac, cein baitire oguiaren, eta ardoaren colorea, usaya, eta gustoa.

G. Hostia consagratuaren erdia, edo parte bat errecibitzen duenac ¿errecibitzen du Jesu Cristo? E. Bai, Yauna, bada Jesucristo ainberce dago Hostiaren parteric tipienez, nola andienean, eta gucian

G. Eta partitzen duelaric Sacerdoteac Hostia consagratua, ¿partitzen da Jesu Cristoren gorputza? E. Ez, Yauna.*

* EXPLICATZEN DIRE CONFESIO ONAREN CONDICIONEAC

*G. Ongui confesatzeco cenbat gauza bear dire? E. Borz, Yauna.

G. Cein dire? E. *Lenbicicoa*, conciencia examinatzea; *bigarrena*, dolorea formatzea; *irugarrena*, enmendatzeco propositu firme bat artzea; *laugarrena*, becatuac confesatzea; *bortzgarrena*, penitencia errecibitzean cumplitzeco intencionea izatea.

G. Cer da conciencia examinaztea? E. Bere becatuez oroitzea.

G. ¿Nondic examinatzen da conciencia? E. Yaungoicoaren leguco amar Manamentutaric, Eliza Ama Sainduaren borcetaric, eta bacoicharen bere estoduco obligacionetaric.

G. Cer modutan examinatzen da conciencia? E. Ongui pensatuz cenbat becatu eguin dituen Manamendu bacochean, eta bere obligacionetan, nun eta norequin ibilli den, eta cer ocasionetan aurquitu den.

G. Cein da lecuric oberena conciencia examinatze? E. Lecu erretiratu bat, ceñetan conveni da escatzea lenic Yaungoicoari bere aguinza.

G. Cenbat denbora bear du conciencia examinazteco? E. Ez da denbora señalaturic, baicic bere capacidadearequin, eta denbora confesatu gabe egon denarequin atera bear-du contua, eta paratu gauza importaciozco batean paratzen den cuidadoa.

G. Conciencia examinatzeaz landara ¿cer equin beardu? E. Yaungoicoa lagunzarequin formatu eguiazco dolorea.

G. Cer da dolorea? E. Da biotzeco damu, eta urriquimendua Yaungoicoa ofendituaz.

G. Cenbat modutan da? E. Bietan, Yauna.

G. Cein dire? E. Contricioa eta Atricioa.

G. Cer da Contricioa? E. Da biotzeco damu, eta urriquimendua Yaungoicoa ofendituaz, ceren den guciz ona, eta maitagarria: propositu firmearequin confesatzeco, eta ez herriz becatuarequin eguiteco.

G. Cer da Atricioa? E. Da biotzeco damu, eta urriquimendua Yaungoicoa ofendituaz, becatuaren itsustasunagatic edo ceren becatuaren medioz galtzen da cerua, eta merce da infernua: propositu firmearequin confesatzeco, eta ez herriz becatuarequin eguiteco.

G. Cein da bi doloretan oberena? E. Contricioa, Yauna.

G. Cergatic? E. Cergatic contricioac bere virtutez confesatu baño len barcatzen ditu

becatuac, baño atricioac ez confesatu artaraño.

G. Cer da propositua? E. Da artzea determinacione firme bat ez berriz beñere becaturic eguiteco, eia apartatzeco becatuco ocasioa, eta peligro gucietaric.

G. Apartatu nai ez duenac becatuco ocasionetaric ¿badu propositu firmea? E. *Ez, Yauna, eta uenen confesioa ez da eguiazcoa.

G. Cer da becatuac confesatzea? E. Da manifestatzea becatuac Confesoreari concien-
cien dauden bezala; ciertoac cierto bezala: dudazcoac dudazco bezala batere utzi gabe.

G. Cer modutan confesatu bear dire becatuac? E. Claro eta berech, explicatzen delaric, cenbat becatu eguin dituen Manamendu bacochean, ala pensamentuz, nola itzez, edo obraz, eta cer becatuz costumbre, eta ocasionetan aurkitzen den.

G. Cer becatu da obligacionea confesatzeco? E. Mortal guciac, Yauna.

G. Alquez, beldurrez, edo maliciaz uzten duenac becatu mortal bat confesatzeco ¿eguiten du confesio ona? E. Ez, Yauna; baicic sacrilegiozco becatu mortal bat; eta guel-
dizen da obligatua confesio ura berritzera.

G. Eta aztutzen bazayo becatu mortal bat confesatzeco ¿orren-
gatic izan daiteque confesio ona? E. Bai, Yauna: ez bada aztutzen

examina faltaz, baño guelditzen da obligatua becatu ura confesatzera.

G. Confesoreac ematen duen penitencia ¿noiz complitu bear da? E. Señalatzen badu denbora, denbora artan: señalatzen ez badu, len baño len.

G. Erran diren borz gauza etaric bat faltatzeaz bere culpaz ¿cer confesio eguiñen da? E. Confesio gaistoa: eta sacrilegiozco becatua.

G. Cer eguin beardu unelaco becatariac? E. Obligatua guelditzen da berritzera confesio gaisto guciac, eguiten duelaric confesio generala on bat.

G. Eman dezaquegu Yaungoicoari satisfaccionea Confesorearen penitenciaz lendara, berce obra onequin? E. Bai, Yauna, graciaco estaduan eguiten ditugun obra on guciac; neque, eta trabajuac ofrecitzen ditugularic gure becatuen satisfaccionean: bai eta ere Indulgenciequiñ.*

* CER GAUZA DEN INDULGENCIA

*G. Cer da Indulgencia? E. Yaungoicoari penitenciarequin eman bear zayon satisfaccionearen barcamendua.

G. Cer satisfaccione zor zayo Yaungoicoari? E. Becatu venialaz eta becatu mortal barcatuez eman bear zayo satisfaccionea

mundu untan penitenciarequin, edo barcela Purgatorioco penetan.*

G. Eta zor au barcatzen zayo Indulgencia irabatzen duenari? E. Bai, Yauna.

G. Nola guertatzen da? E. Aplicatzen zaizco Eliza Ama Sainduaren icenean Jesu Cristoren pasioneco, eta Sainduen merecimentuac, ceñen medioz barcatzen zayo.

G. Barcatzen zayo zor gucia? E. Indulgencia plenaria, edo osoa osoqui irabaci baidu, bai, Yauna.

G. Eta ogei edo berrogei eguneco Indulgenciaz ¿cer barcatzen da? E. Berce ain berce eguneco penitenciac, elizac len paratzen zituenatan barcatucocena.

G. Cer diligencia eguin bear du Indulgencia irabaztecoz? E. Beretzat irabaztecoz bear du egon graciaco estaduan.

G. Cer gueyago? E. Eguin bear du Indulgencia irabazteco señalaturic dagon obra ona, manantzen den moduan.*

* EXPLICATZEN DIRE COMUNIONE ONAREN CONDICIONEAC

G. Ongui comecatzeco ¿cenbat gauza bear dire? E. Iru, Yauna.

G. Cein dire? S. Bat animaren partecoa, berceea gorputzecoa, eta irugarrena cer errecibitzen den consideratzea.

—45—

G. Cein da animaren partecoa? E. Graciaco estaduan egotea.

G. Becatu mortalean dagona ¿comeca daiteque? E. Ez, Yauna.

G. Cer eguin beardu bada? Ongui confesatu.

G. Cein da gorputzaren partecoa? E. Gau erditic comecatu artaraño yan eta edan gabé egotea.

G. Comecatzen denac, ¿cer arrecibitzen du? E. Jesu Cristo gure Yauna, Yaungoico eta Guizon eguiazcoa, Ceruan eta Aldareco Sacramentuan dagona.

C. Becatu mortalean dagola yaquiñic, comecatzen denac ¿errecibitzen du Jesu Cristo guré Yauna? E. Bai, Yauna, baño eguiten du sacrilegiozco becatu mortala.

G. Nola allegatu bear du cristauac comecatzera? E. Humildade, devocione eta errespetuarequin.*

* EXPLICATZEN DIRE GUIZONAREN AZQUEN FINAC, EDO SUERTEAC

*G. Cenbat dire guizonaren azquen finac, edo suerteac? E. Lau, Yauna.

G. Cein dire? E. Eriotzea, Juicioa, Infernua eta Gloria.

G. Cer da Eriotzea? E. Anima gorputzetik apartatzea.

G. Cer erran naidu juicioac? E. Presentatuac izanen garela Yaungoicoaren tribuna-lean, eta yuzcatuac.

G. Cenbat juicio izanen dire? E. Bi: bat ill bezain laster, eta bercea azquen juicioco egunean.

G. Cer da Infernua? E. Da sugarrezco lecu izigarri bat, ceñetan aurquitzen dire tormentu, eta pena genero guciac.

G. Certaco da Infernua? E. Lucifer, berce demonioac, eta becatu mortalean iltzen direnac castigatzeco.

G. Cer da Gloria? E. Da gusto eta contentu guciez beteric dagon lecu eder bat.

G. Certaco disponitu zuen gure Yaungoicoac? E. Ainguru Sainduac, eta graciaco estadian illtzen direnac bici daitecen arequin batean eternidade gucian.

G. Infernua eta Gloria noizbait acabatucodire? E. Ez, Yauna; baicic iraunen dute eternidade gucian.

G. Eta animac egonen dire Ceruan, eta Infernuan gorputzic gabe? E. Azquen juicioco eguneraño bai Yauna, baño andic aitzinān anima eta gorpuz unituric.

G. Ceruaz eta Infernuaz landara, ¿bada berce lecuric? E. Bai, Yauna, Limboa eta Purgatorioa.

G. Nor goaten dire Limbora? E. Batayo

Saindua errecibitu gabe iltzen diren aurren animac.

G. Pasatuco dire noizbait cerura? E. Ez, Yauna; ceren aurquitzen diren becatu originalarequin.

G. Cer da Purgatorioa? E. Da lecu triste bat, ceñetan sufritzen dire tormentu, eta pena andiac.

G. ¿Nor goaten dire Purgatoria? E. Graciaco estaduan iltzen diren personen animac, baño eman gabe Yaungoicoari satisfaccione osoa becatu benialez, edo becatu mortal barcatuez.

G. Noiz artaraño egonen dire Purgatorioco penetan? E. Yaungoicoaren justiciari satisfaccione osoa eman artaraño.

G. Orduan nora pasatuco dire? E. Ceruco gloriara, Yauna.

G. Lagun detzaquegu guc Purgatorioco animac len baño len libratu ric tormentuetaric pasa daitezen Ceruco gloriara? E. Bai, Yauna, obra onequin, otoitzequin, Meza Saindu eta indulgenciequin.

G. Cer modutan? E. Ofrecitzen ditugula ric ayen favoretan.*

BECATU CAPITALAC DIRE ZAZPI

Lenbicicoa: Soberbia.

Bigarrena: Avaricia.

Irugarrena: Luxuria.

Laugarrena: Ira.

Bortzgarrena: Gula.

Seigarrena: Envidia.

Zazpigarrena: Naquitasuna edo Pereza.

G. Cergatic deitzen dituzu capitalac, guenean mortalac deitzen zayenei? E. Deizen dire capitalac, cergatic dire etaric sortzen diren bicioen buruac, iturriac, eta zañac bezala; eta ezda ongui mortalac deitzea, bada anitz aldiz ez dire venialac baicic.

G. Noiz dire mortalac? E. Direlaric Yaungoicoaren, eta lagun proximoaren caridadearen contra.

C. Noiz dire caridadearen contra? E. Fal-tatzen delaric equen medioz Yaungoicoaren, edo Eliza Ama Sainduaren Manamenduaren batean gauza andian. gueyago, edo estimatuago izateco deseyu gaisto bat.

G. Cer da Avaricia? E. Ondasunen deseyu gaisto bat.

G. Cer da Luxuria? E. Deshonestidadeco gusto ciquiñen deseyu gaisto bat.

G. Cer da Ira? E. Venganzaren deseyu gaisto bat.

G. Cer da Gula? E. Yateco eta edateco deseyu gaisto bat.